

GOSPODAR-SKI LIST

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratom po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din
V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

Kmetije, v združitvi je naša rešitev!

Da je to resnica, so sprevideli že naši pradedi, ko je bilo treba postaviti se v bran proti Turkom ali Krucom, ki so nadlegovali in požigali njih domove — vzajemno združeni so lahko odbijali sovražne napade, posameznik pa je bil že vedno sovražniku v igračo. Danes bi se morali kmetovalci tembolj zavedati, da je to resnica, ko čutimo na lastni koži vso težo gospodarske krize. Marsikaj bi se obrnilo v naš prid, ako bi znali in hoteli upoštevati pregovor: »Sloga jači in nesloga tlači.« Neobhodno potrebno je, poglobiti vero v samopomoč. Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal. To so besede, katere bi moralo danes upoštevati kmečko ljudstvo. Združimo se v naših kmetijskih zadrugah, ker edino na ta način bomo v stanu kljubovati izkoriščevalcem ljudstva, ko bomo si za svoje pridelke znali sami nastavljati primerne cene, ki bodo vsaj približno odgovarjale pridelovalnim stroškom in nakupni ceni naših potrebščin. Kakor so razmere danes, ne gre in ne more iti naprej. Industrija in kapital si delata dobičke na stroške trpina delavca, kmečki pridelki pa nimajo cene vključno temu, da nas je preko 70 odstotkov. Geslo vsakega kmetovalca naj torej bode: Zato le urno vsak, kdor je pošten junak, naj pristopi k domači kmetijski zadrugi, da se reši pred poginom. Združeni bodemo zmagali, razcepljeni propadli. I. K.

*

Kmetijski predlogi.

Kmetije imamo precej dobrega vina na prodaj, pa ni kupcev od nobene strani, da bi ga kupili. Ponujamo ga tu pa tam gostilničarjem; če se kateremu posreči, da proda, mora dati prav po nizki ceni. Odkod bomo dobili denar za davke, za obresti in druge potrebščine? Po našem mnenju bi bilo dobro, ako bi se postopanje pri pobiranju trošarine spremenilo. Sedaj mora vsak, kdor vino kupi, takoj ko ga spravi v klet, plačati trošarino od vsega vina. Svojčas je plačal gostilničar trošarino le od tistega soda, ki ga je dal v promet, oziroma, ko ga je dal na pipo. Sedanje postopanje pa hudo zadene vinogradnike, ker ne morejo vina prodati. Gostilničar, ki je prej kupil 50 do 60 polovnjakov vina, kupi zdaj komaj kvečjemu do 10 polovnjakov. Tisti, ki je prej kupil 10 polovnjakov, kupi sedaj 1 do 2 polovnjaka manjši gostilničarji pa še manjše množine. Vsled

tega stoji vinska kupčija, ker si ne morejo gostilničarji vina nakupovati. Saj trošarina več stane kakor pa vino. Veliko je takih, ki si na mošt posojujejo denar, dobivajo v trgovinah živež, obleko itd. na up, češ, ko prodamo, bodemo plačali. Pa žalibog vina ne morejo prodati, gostilničar ga ne kupi, upnik ali kdo drugi ga tudi ne kupi, ker bi moral plačati trošarino. Pomislimo, v kako težkem položaju se nahajajo taki reveži, ker tudi živina nima prave cene. Naše misli in naši predlogi so ti-le: 1. Trošarina: državna, banska in občinska, se naj čez polovico zniža. 2. Trošarinsko postopanje naj se preosnuje tako, da plača trošarino gostilničar le od soda, ko ga da v promet, oziroma ko ga da na pipo, ne pa od vsega vina, ki ga vkleti. 3. Nakup vina: kmet od kmeta, ali vinogradnik od vinogradnika od 50 litrov naprej naj bo trošarine prost. To pa radi tega, da tisti, ki imajo denar, kupijo od tistih, ki rabijo denar. 4. Vinogradniki, če hočejo vino pod vejo točiti, naj so razen trošarine vseh drugih taks popolnoma prosti in naj smejo vino na svojem domu točiti, ne pa v vinogradu. 5. Treba je misliti na znižanje davkov, ker pri sedaj obstoječih davkih kmet istih ne bo mogel plačevati. Če ima kak kmet 2000—3000 Din letnega davka za plačati, mora prodati 5—6 krav. Kje pa jih bo vzela? 6. Blagu, ki ga kmet mora kupiti, kakor: obleki, usnju, železu, cementu, umetnemu gnoju itd., naj se cene izdatno znižajo primerno cenam vinu in živini. — Kmet in vinogradnik.

*

Točenje domačega vinskega pridelka.

Vinogradniki smejo prodajati svoje vino lastnega pridelka na svojem domovališču in sicer v mestih in trgih v količinah najmanj 10 litrov in v vaseh pa najmanj 5 litrov naenkrat in na eno osebo.

Istotako in na isti način smejo prodajati svoje vino na trgih izven svojega rednega domovališča. Pod »na trgu« se razume, da se mora vršiti prodaja v mestih, trgih in vaseh na mestu, ki je določen za prodajo poljskih pridelkov sploh, torej ne na poljubnem kraju — pred cerkvijo, tovarnami itd. Ravnotako ni dovoljena prodaja iz lokalov, ampak se mora vino prodajati na trgu.

Pri tem je s stališča trošarinskih in točarinskih (taksnih) predpisov brezpredmetno, ali prodajajo vinogradniki svoje vino na običajni način, ali napol-

njeno v steklenice; glavno je, da znaša najmanjša količina naenkrat in na eno osebo prodanega vina 10, odnosno pet litrov.

Trošarino na vino, prodano na ta način, bi moral plačati po trošarinskih predpisih kupec vina in mora tedaj voditi prodajalec vina natančno evidenco o kupcih in količinah prodanega vina, ker jamči prodajalec v vsakem slučaju za trošarine (državno, banovinsko ter občinsko) na prodano vino.

Temu se izognejo prodajalci vina — zlasti oni, ki prodajajo vino na trgu — na ta način, da zatrošarinijo za prodajo namenjeno vino v naprej in prodajajo tedaj vino, na katero so vse trošarine že plačane.

Na ta način nimajo tudi kupci vina nobenih nadaljnjih sitnosti s prijavo in plačanjem trošarine več.

Točilna taksa pa pri taki prodaji vina seveda odpade.

*

Zasajenje golin v vinogradu.

Golin v vinogradu seveda ne smemo trpeti! Skrbeti moramo, da se dragocena zemlja v vinogradu kar najbolj izkorišča.

Če so večje goline, to je, da kar več trt manjka na enem mestu, potem najbolje nasadimo goline z eno- ali dvoletnimi cepljenkami.

Lahko pa nadomeščamo posamezne propadle stare trte (če so žlahtnih sort) v starejših nasadih z grobanicami, s čimer podaljšamo življenje in povoljno rodovitnost starih vinogradov na najcenejši in najzanesljivejši način. Grobanice rodijo že v prvem letu, nelepe luknje v vinogradu izginejo in nasad se kmalu lepo izenači. Take grobanice rodijo s starimi trtami vred celo vrsto let, predno jih trsna uš uniči, ali pa celo preživijo druge nepogrobane trte starega nasada.

Lahko pa goline tudi zasadimo na novo z ameriškimi podlagami, ki smo jih cepili na zeleno. V tem slučaju trse pogrobamo na njih mestu in tam tudi pustimo.

Nikakor pa ne smemo vzeti trto šmarnico kot podlago za poznejšo cepljenje. Šmarnica se jemlje kot podlaga odnosno se precepljuje izjemoma le tedaj, če že imamo šmarnični nasad in ga hočemo spremeniti v žlahtni nasad s precepljanjem z žlahtnimi domačimi sortami, ker se nam vidi škoda, da bi vso šmarnico kar naenkrat izsekali in

spet začeli s popolnoma novim zasajanjem. Če hočete zasaditi ameriške trte in jih pozneje na zeleno cepiti in pogrobati, potem vzemite podlago Rupestris Goethe št. 9.

Če pa hočete goline izpolniti s cepljenkami, eno- ali dvoletnimi, vam priporočamo sorte beli burgundec in silvanec, cepljene na Rupestris št. 9. Sicer pa radi čistega (v sortah notnega) nasada zasadite najboljše s sortami, s katerimi je vinograd že zasajen.

*

Vinska razstava v Ljutomeru.

Vinarski podružnici v Ljutomeru in v Gornji Radgoni priredite dne 9. marca 1932 vinski sejem in razstavo vina v dvorani g. Julija Strasserja, gostilničarja v Ljutomeru. Na poskušnjo bodo vina iz celega ljutomerskega sreza, pa tudi sosedni ormoški okoliš bo zastopan. Ljutomer je po svojem starem slovesu kot center ljutomerskih gor in v novjšem času kot križišče železnic za tako prirediteljev zelo pripraven. Zaradi tega obstoja za vinski sejem in za razstavo veliko zanimanje med vinogradniki ter tu- in inozemskimi kupci. Vabijo se vsi vinogradniki iz ljutomersko-ormoškega, gornjeradgonskega in štrigovskega vinskega okoliša, da razstavijo svoja vina, kajti na ta način jih bodo vinski kupci mogli poskusiti ter se prepričati o izvrstni kakovosti letošnjega ljutomerčana. Vinski producenti v omenjenih okoliših, ki žele razstaviti svoja vina, naj to prijavijo najkasneje do 25. februarja 1932 v pisarni mestne občine Ljutomer. Istotam se sprejema vino za razstavo, ki se mora poslati do 5. marca t. l. in sicer od vsake sorte tri steklenice po $\frac{7}{10}$ litra. Kdor nima primernih steklenic, jih dobi pri mestni občini, kjer se dobe tudi vsa natančnejša pojasnila. Na izbiro bodo izvrstna vina iz mešanih nasadov, kakor tudi sortna vina in vse vrste najfinejših špicalitet iz celega vinskega okoliša. — Opozorjamo vse interesente — vinske trgovce, gostilničarje in druge, da si ogledajo vinsko razstavo ter se sami prepričajo o izborni kakovosti tukajšnjega pridelka in enako tudi o zelo ugodnih cenah.

*

Soja ali japonski fižol.

Gotovo ste že čitali v »Sadjarju in vrtarju, kakor tudi v »Kmetovalcu« o japonskem fižolu, imenovanem »soja«. Da vas, dragi čitatelji »Slovenskega gospodarja«, seznanim s tem fižolom, vam tukaj opišem uspeh svojih poizkusov s tem fižolom soja.

Soja je rastlina, ki je precej podobna našemu navadnemu fižolu. Razlika je v tem, da ne poganja vitic ali bičev ter da ima zelo majhen, neznamen modrikast cvet. Zrno je drobno, rumenkaste barve, okusno in ima zelo veliko beljako-

vin. Zato je zelo redilno, baje sila dobro za kruh. Zemlja mu sodi vsakovrstna in rodi povsod enako. Le severna lega ni za njega, kajti on rabi obilno solnca, drugače je pa neizbirčen in neobčutljiv. Fižol soja da 299kratni pridelek, to je 1 zrno da 299 do 300 zrn, ki so izvrstna hrana in se zelo lahko uporabljajo v gospodinjstvu. Redilnih snovi ima veliko več, kot naš navadni fižol.

Ta fižol soja je posebno pripraven tudi za drevesnice, ker kakor zgoraj omenjeno, ne poganja vitic, in se zemlja v drevesnici bolj izkorišča, ako se sadi ta fižol vmes. Saditi ga je istočasno kot navadni fižol, pač pa samo po eno zrno. On namreč napravi močno steblo in košat grm. Škoduje mu nikar suša in ne mokrota. Zahteva le solnčno lego ter rahlo zemljo.

Okopati pa ga je treba večkrat, da ni v travu. Druge posebne postrežbe ne zahteva.

Ako bi katerega ta fižol »Soja« zanimal, ga lahko dobi pri spodaj podpisanim, ako vpošlje 3 Din v znamkah.

Tam so tudi sadna drevesa priporočljivih vrst na razpolago in po nizki ceni.

Sadjarji in kmetovalci, poskušajte ta fižol, mogoče tudi vi dosežete boljše uspehe, kajti dandanes je treba mnogokaj preizkusiti. Jadikovanje in tarnanje ne pomaga prav nič. Le iskati nova sredstva in nova pota, vse pa z Bogom in božjo pomočjo!

Jože Vezjak, drevesničar in čebelar, Vodela št. 2, Št. Peter pri Mariboru.

*

Kriza je segla tudi med trsničarje.

Radi neznosne vinske krize bodo vinogradniki že letos izkrčili in opustili vinograde v nižjih in slabjših legah ter jih nadomestili s sadovnjaki in drugimi kulturami. Naši trsničarji so s tem prišli tudi v krizo, ter ne morejo cepljenk prodati. Na tisoče cepljenega trsja bode ostalo letos v javnih in privatnih trsnišnih neprodanega, četudi se je cena trsja močno znižala. Za sedanje razmere, ko vino ne gre nikamor, je res pametno, da se vinska trta v slabih, nizkih in senčnih legah opusti. Princip naših vinogradnikov mora biti: Vinsko trto v dobre lege in same fine vrste! — Drevesničarji pa pravijo, da imajo letos dovolj odjemalcev.

Ptujska okolica. V sedanji hudi gospodarski krizi bi morali razni stanovi eden drugega podpirati. Najhujšo krizo preživlja sedaj vinogradništvo. Cena vina je taka, da se ne splača več obdelava vinogradov. Več večjih vinogradnikov je na robu propada. Manjšim vinogradnikom pa bi lahko ptujski okoliški gostilničarji olajšali njihov položaj, če bi od njih kupovali vino. Toda en del gostilničarjev v ptujski okolici kupuje vino ali od ptujskih veletrgovcev, ali pa v Halozah. Domači vinogradniki, ki svojega vina ne morejo prodati, naj bi pa potem pili tisto vino, ki ga za nizko ceno kupijo od ubogih Haložanov. Pisec teh vrst misli, da je tu na mestu naš pregovor: roka roko umije. Kakor ti z nami, tako mi s teboj! Haložanom privoščimo, da prodajo svojo kapljico, a mi bi jo tudi radi prodali. Zato pozor, ptujski okoliščani! Kdor ni z nami, je zoper nas, tako mislite, ko hodite mimo gostiln, ki nočejo točiti naše domače vinske kapljice!

Dramlje. Podružnica Sadjarskega in vinarškega društva v Dramljah je priredila v dneh 31. I. do 2. II. t. l. prvo vinsko razstavo s sejmom. Na razstavi so bila po 95 vzorcih zastopana vsa najboljša drameljska vina ter deloma tudi iz vinorodnih krajev celjskega sreza. Razstava je bila vse dneve lepo obiskana in je v prvi vrsti moralno, deloma pa tudi gospodarsko dobro uspela. Poleg domačih je bilo tudi precej obiskovalcev iz Celja in Št. Jurija, kakor tudi iz drugih sosednjih občin. Med mnogoštevilnimi udeleženci so bili tudi razni kupci, kateri so preizkusili naša vina ter se nekateri končno odločili za nakup. Razveseljiv pojav je bil ta, da se je poleg domačinov zanimal za našo razstavo celo eden iz inozemstva v osebi g. Weissa iz Klosterneuburga na Nižje-Avstrijskem. Ocenjevanje vin so izvršili strokovnjaki in se izrazili takole: Tudi drameljske gorice so sposobne dati prav dobra vina. Vina so dobila oceno dobro do prav dobro, nekatera celo odlično. Na splošno so bila vsa vina zdrava, izjemoma so nekatera vsebovala nekoliko več kisline vsled prezgodnje trgatve. Želeti bi bilo, da se v bodoče naši vinogradniki privadijo pozni trgatvi, katera bo sicer znižala celotni pridelek, pač pa bo dvignila kvaliteto vina. Prepričani smo, da bo v prihodnje med vsemi našimi razstavljalci vin nastala velika tekma, kar bo gotovo velike važnosti za proizvajalca samega, kakor tudi za celotno narodno blagostanje. Da pa bomo sloves naših vin ohranili, oz. še dvignili, vas pozivamo, dragi vinogradniki, da se držimo načel in besed, ki smo jih slišali pri predavanju na naši razstavi. Kakor je vsaki dan le enkrat poldne, tako naj bode tudi vsako leto le enkrat trgatve, in to le takrat, ko bo grozdje v resnici popolnoma zrelo.

*

Medenje.

Za kakovost masla je merodajno pravilno zorenje smetane, nič manj važna pa je tudi temperatura pri medenju. Pri mrazu maščoba v smetani preveč otrpne in se medenje vrši predolgo. Prevelika toplota je pa vzrok, da dobimo mažasto maslo, ki se kaj rado pokvari.

Najprimernejša toplota je poleti + 14°C, po zimi pa + 18°C. Hladnejšo smetano segrejemo na ta način, da postavimo posodo s smetano za toliko časa v toplo vodo, da ima pravilno temperaturo. Med gretjem smetano premešamo. Pretoplo smetano shladimo v hladni vodi. Popolnoma napačno je, če se za uravnanje toplote priliva smetani topla ali hladna voda, ker se s tem le kviri kakovost masla.

Zapomniti si pa moramo, da je neobhodno potrebno, uravnati temperaturo smetani dve uri pred medenjem. Tudi posoda, v kateri bomo medili, mora imeti isto toploto kakor smetana. Pomagamo si s toplo ali mrzlo vodo.

Medenje ne uspe vsaki gospodinji enako in marsikatera toži o tem. Vzroki so lahko raznovrstni. Medenje je odvisno od pravilnega ravnanja s smetano, od zorenja smetane, nadalje od to-

plote pri medenju in konečno ne malo ljudi od posode, v kateri se med.

Pri uporabi lesenih posod (sodčkov) moramo le-te, posebno v poletnem času, večkrat očistiti z bukovim lugom. Tak lug uniči kislino, ki se je vlezla v les. Tudi lesene kuhalnice (lopatice) čistimo z lugom.

Posodo napolnimo do prave mere s smetano. Če je posoda prenapolnjena, traja medenje predolgo ali sploh ne uspe. Delati je treba v enakomernem tempu brez presledkov (odmorov). Ko postane smetana kašnata, vrtimo ali tolčemo počasneje kakor doslej in prenehamo, ko se maščoba zbere v kepice od velikosti graha. Zdaj te kepice zgnetemo z leseno lopatico skupaj, položimo na zmočeno sito in precedimo vso tekočino skozi to sito, da ujamemo tudi ostale drobtinice.

Maslo izperemo v več vodah, da se izloči sirotka. Med tem ga z leseno lopatico premesimo. Po končanem izpiranju pregnetemo maslo prav dobro, da se iztisne vsa voda. Vendar bi predolgo gnetenje povzročilo, da postane maslo mažasto.

Tako pripravljeno maslo oblikujemo v lesenih modelčkih, ali pa napravimo štručke, zavijemo v čist maščoben papir in hranimo v hladnem in temnem prostoru.

Manjše količine smetane lahko umelemo v porcelanasti skledi s kuhalnico ali še hitreje z metlico za jajčni sneg. Smetano mešamo vedno v isto smer tako dolgo, da postane kašnata. Nato zmanjšamo hitrost in ko se napravijo male kepice, jih zberemo z lopatico in maslo izperemo v vodi. Uporabiti moramo celo in dovolj veliko skledo iz porcelana, primerno močno metlico za jajčni sneg iz zacinjene kovine (bakrena ali medena je nerabna!) ter paziti na čistoto, kar je pri teh predmetih zelo lahko.

Kakovost masla

Je odvisna od nege in krmljenja krav, od kakovosti smetane, ravnanja z mlekom in smetano pred medenjem, medenju samem ter vdelavanju masla in njegemu shranitvi. Maslo mora vsebovati vsaj 80% tolšče in kvečjemu 16—18 odstotkov vode. V obče računamo, da se pridobi iz 100 litrov mleka 4 kg masla, 6—7 kg skute, 70 litrov sirotke in 12 litrov pinjenega mleka.

Pri nepravilnem ravnanju dobimo

Maslo z raznimi napakami:

Mažasto maslo dobimo, če medemo pretoplo smetano, medemo predolgo ali gnetemo maslo prekomerno.

Progasto maslo nastane, če zmesimo dvoje vrst masla skupaj, ali če ga slabo premesimo.

Sirasto maslo ima vzrok v prekisani smetani. Vsebuje majhne koščke skute.

Žarko maslo je posledica uporabe slabe smetane. Tudi neprimerna shramba je lahko vzrok temu, ali pa nezadostno gnetenje, tako da ostane v maslu sirotka nazaj.

Oster okus masla izvira iz slabe, pokvarjene krme, ali pa, če se poklada zelje ali repa. Tudi je lahko kriva kaka nesnaga.

Kako naj ravnam z zmrzlimi jabolki. Zmrzla jabolka so silno občutljiva. Predvsem jih ne smemo prijemat z roko, ker je ista topla. S kako zajemalko jih zdevajmo v posodo in vlijmo na nje mrzle vode, da stoji preko njih. Na jabolkah se bo napravila ledena skorja. Vodo odtočimo in ko led od jabolk odpade, jih s suho cunjjo obrišemo in na hladnem shranimo.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 20. februarja so pripeljali špeharji 136 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12 Din, špeh 12—13. Kmetje so pripeljali 8 voz sena po 85—95, 2 otave po 75—80, 2 voza pšenične slame po 70—75, 39 vreč krompirja po 1—1.50, 13 vreč čebule po 6 (česen 10—15), 16 vreč zelja po 2—3. Ječmen je bilo po 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1.25—1.50, proso 1.75, ajda 1.50, ajdovo pšeno 3.50—4.50, fižol 1.50—3. Kokoš 25—35, piščanci 30—65, raca 20—30, gos 50—60, puran 50—70. Orehi celi 5—6, luščeni 16—18. Hren 12—14, karfijola 6—10, kisló zelje 3—4, repa 2, radič 12. Jabolka 3—5. Mleko 2—3, smetana 10—12, surovo maslo 24—32. Jajca 0.75—1, med 14—20, suhe slive 8—12.

Mariborski svinjski sejem 19. februarja 1932. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih samo 58 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 7—9 tednov 100 do 120 Din, 3—4 mesece 150 do 200 Din, 5—7 mesecev 300 do 350 Din, 8—10 mesecev 400 do 450 Din, 1 kg žive teže 5—6 Din, mrtve teže 7.50 do 8.50 Din. Prodanih je bilo 19 komadov.

*

Razgovor

o najboljšem in najcenejšem zavarovanju vseh vrst.

J a n e z: »Zadnji čas so se pojavile vse vrste zadrug in društev za različna zavarovanja. Zavarovala so napol mrtvega človeka ali žival, zavarovala doto itd. Sedaj so te organizacije v reviziji. Kako bo ta pregled izpadel, ne vem, toda nekaj pa vem: Vsako tako zavarovanje je razmeroma zelo drago. In če pride človek v nesrečo, da ne more več plačevati, izgubi vse, kar je dotodaj vplačal.«

M a r t i n: »Jaz pa poznam drugo zavarovanje, kjer redno vplačuješ samo toliko, kolikor sam hočeš, poleg tega pa stalno razpolagaš z vsemi vplačanimi zneski, ki se med tem najbolj visoko, kar je mogoče, obrestujejo. Kadar pride nesreča, naj bo kakoršna hoče, vedno dobiš vse izplačano.«

J a n e z: »Kje pa je to?«

M a r t i n: »Vzemi hranilno knjižico Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru, redno nalagaj po 50 ali 100 Din ali še več na mesec, kolikor pač moreš, videl boš, kako bo svota hitro rastla, obresti boš dobil in sam boš gospodar nad svojim denarjem. Vse sedaj vložene svote dobiš na zahtevo tudi v celoti izplačane.«

J a n e z: »Še danes grem v Maribor v Spodnještajersko ljudsko posojilnico in naložim ves svoj denar pri njej! Ti imaš prav! Nad svojim denarjem moram biti sam gospodar! Ko bi le bili vsi tako pametni kot si Ti?«

M a r t i n: »Saj kdor ne more osebno v Maribor, lahko piše tudi položnice; jaz tudi po položnicah pošiljam in jih v knjižici shranim. Jaz že ne bom drugam denarja pošiljal, kakor v hranilnico! S Spodnještajersko ljudsko posojilnico sem prav zadovoljen. In boš Ti tudi!«

*

Vprašanja in odgovori.

P. K. v K.: Kako visoke obresti sme zasebnik računati? — Vam je računal 12%. Ako bi pa zoper to protestirali, bi se morali sklicevati na dogovor, ki pa ga žal niste naredili. Vedno se je dogovoriti tudi za odstotke, koliko bodo znašali. — Ob tej priliki moramo povedati tudi nekaj splošnega. Če kdo privatni posodi drugemu, mora javiti oni, ki denar posodi, davkarji, da je posodil in koliko je posodil. Tudi to, po kakih obrestih je posodil. Kajti od dobljenih obresti mora plačati davek, ki se imenuje rentnina. Kdor rentnine ne prijavi, zapade velikim kaznim. Zvedeli smo, da nekateri izrabljajo stisko revnih in posojujejo na zelo oderuške obresti. Edina pomoč zoper to je, da se take javi davkarji, kjer bodo plačali velik davek od velikih obresti!

F. Ž. v P. Ali je res, da imajo mnogi bogataši denar izven države naložen? — Žalibog je res. Izvedeli smo tudi za sicer znane osebe, ki imajo veliko svoto naloženo zunaj v drugih državah. Lahko mirno rečemo, da so to izdajalci domovine. Zakaj? Prvič za to, ker bi ta denar doma umanjšal pomanjkanje gotovine, drugič zato, ker bi od obresti država dobila rentnino, tretjič bi zunanji svet bolj zaupal našemu denarju, ako bi videl, da mu mi sami zaupamo. Pravilna je vaša zahteva, da se morajo takoj prijavit vse naložbe naših državljanov v tujih državah, da bomo videli te prijave! In take se naj še posebej obdači!

R. J. v B. Kaka je cena sodov? — Vaš sod do 300 litrov in že rabljen smete računati po 1 Din za liter. torej 300 Din — Glede krive prisege morate najprej natančno vedeti, da je res kriva, nato istega tožiti, da je krivo prisegel, nato se šele prejšnji proces obnovi.

A. V. v G. G. Kdaj sprejemajo v podoficirsko šolo? Pošljite svojo prošnjo na podoficirsko šolo v Mariboru, kjer boste dobili odgovor glede sprejema. Za druge službe, ki jih želite, ni mesta, saj bodo celo vrsto državnih nastavljenecv sedaj odpustili, ne pa še na novo nastavlili.

J. D. v H. Mladoten sin soseda mi je ukradel denar. Pri sodnji je bil obsojen pogojno. Denarja pa nisem nazaj dobil. Ali lahko tožim očeta? — Oče odgovarja za škodo mladoletnega sina in vam mora ukradeni denar vrniti!

J. P. v Rd. b. Pri sosedu sem imel sod jabolčnika, ki ga je sedaj nekdo zarubil in odpeljal k sosedu. Ali in kako bi dobil sedaj svojo stvar ven? — Tedaj, ko se je rubilo, bi moral sosed povedati, da je tisti sod vaš, sedaj naknadno morate pa stvar samo potom izločitvene tožbe zahtevati, da se vaš sod izloči iz zarubljenih predmetov.

M. H. v Z. Ali je družina z 9 otroci prosta kuluka? — Ne, mora ga delati ali plačati. Kuluk je cestna taksa ali dajatev in se ne smatra kot direkten davek, če tudi se na tej podlagi računa. — Glede točenja domače pijače vam bo vloga napravil finančar, ako sami ne znate.

F. S. v G. Sodišče me je obsodilo, ker sem nekega razžalil, ko sem mu rekel: Ham, čam! Ali je to žaljivo? — Kjer je že sodišče izreklo svojo besedo, tam mi ne odgovarjamo več, ker je itak samo pritožba na višjo instanco mogo-

ča, vsako drugo prerekanje pa odveč, ali je prav ali ne.

K. M. v R. Ali sme meni sosed poslati pismo brez znamke? Ali ni to kaznjivo? — Saj ste gotovo kazni plačali in sicer še enkrat toliko, kakor sicer znaša poštnina. Niste pa bili dolžni pisma sprejeti! — Glede skal, ki z vašega letijo na sosedov mlin, ste dolžni iste škodo povrniti, ako skalovje sami spravljate. Ako se pa skalovje samo odkruši, ne odgovarjate za škodo.

F. M. v S. Iznašel sem velevažno stvar, stala bi pa vsaj 100.000 Din, kje bi jih dobil? — Dajte najpreje tehniško preiskati svojo iznajdbo, in sicer v Ljubljani na srednji tehniški šoli, kamor pišite. Nato šele, če bo kaj vredno, iščite onega, ki ima denar za take reči.

F. B. v T. Sem porok, sedaj bi rad odstopil, ali in kako to napravim? — Dokler ne plača, ostanete porok. Zahtevajte, da se dolg izterja, dokler je še kaj gotovine ali premoženja pri dolžniku. Vsi poroki si jamčijo tudi med seboj, če bi porok, ki je z vami podpisal, tudi ne imel nič, plačate ves znesek vi. Biti porok je isto, kakor biti sam dolžen. Človeku, ki mu zapate, da bo pošteno sam vrnil, bodite porok, sicer pa ne!

A. P. v Sv. T. Imamo sredi vasi obširno mlako, radi bi napravili cementno dno, da bi imeli vodo. Kje bi se dobilo kaj podpore? Postavite se na stališče, da je mlaka zdravju škodljiva in da potrebujete zdravo vodo, ker je tu edini vir za vso vas. Obrnite se na Zdravstveni dom v Mariboru in ga prosite, da zadevo pregleda in priporoči zazidanje mlake, da boste imeli čisto vodo in dovolj vode za pitje in tudi za gašenje v slučaju požara. Za stvar se naj zavzame predvsem občina. — Ostali odgovori sledijo.

A. H. v M. Končala sem meščansko šolo, kje lahko dobim službo? — Službe ne, pač pa kot učenka v trgovini ali kje drugod. — Glede podpor iz Beograda ste lahko brez skrbi, da jih za nadaljevanje šole ne boste dobili!

F. V. v R. Ali je kje določeno, kako visoko plačo mora dajati mojster pomočniku? — To ni nikjer določeno, to je stvar dogovora. Če ni dogovora, naj se napravi. Danes obrtniki slabo zaslužijo, zato slabo plačujejo.

E. L. v K. Plačal sem za stariše dolgove, imam potrdila, sedaj pa naj plačam še ostanek na kupnini za bratovo doto. Sedaj pa so to odstopili sinu, ki jo ponovno terjaja od mene. Ali ne morem obračunati? — Držite se pogodbe, kjer ste starišem dolžni označeno svoto, ne bratu. Ako ste med tem za stariše z njihovo vednostjo plačali njihove dolgove, če tudi jih niso preje v pogodbi navedli, ste jim s tem svojo dolžnost storili in zastoj se kdo vknjiži na kaj, česar ni. Vi starišem niste dolžni, torej vknjižba ne velja.

P. J. v P. Od nekega potnika sem kupil knjigo o zdravju. Dobil sem po povzetju popolnoma drugo in drago knjigo. Poslal sem jo nazaj. Sedaj pa denarja ne dobim nazaj. — Žal niste navedli dotične ljubljanske knjigarne, ki je poslala takega potnika. Ne kupujte od agentov drugače kot blago za denar in še tedaj se premislite! Knjige naročajte pri naših knjigarnah Cirilove tiskarne v Mariboru, boste vse pošteno dobili. — V vaši zadevi sedaj moremo samo to svetovati, da pregledate naročilnico, kaj je tam zapisano, ker ste gotovo podpisali. Če je tam ona knjiga in cena, kakor vi trdite, tedaj tožite, če je pa ona knjiga in cena vpisana kot ste pozneje prejeli, pa sa-

mega sebe po glavi udarite, zakaj podpisujete stvari, predno jih dobro prečitajte, če je tako, kakor je agent govoril!

K. B. v P. Vaš sin naj nosi tudi skrb za to, kar je zakrivil. Denar je upravičeno zarubljen.

L. Š. v G. Ali bi bilo dobro se izseliti v Južno Srbijo? S tem se svojih dolgov ne boste iznebili, doli si pa ne boste pomagali. Vsem kmetom se danes tako godi. Začnite misliti tudi na to, kako bi iz raznih malih dohodkov skušali dobivati sredstva za gospodarstvo.

I. B. v P. Ali je moj sin dolžen plačati kuluk, ko nič davka ne plačuje? — Kuluk delajo ali plačajo samo tisti, ki davek plačujejo.

F. P. v V. Prođajalka si je izgovorila sobo, leta jo že ima zaprto, sedaj moram plačati zgradarino, ali ji lahko to naprtnim? — Po pogodbi ne, ker nimate ničesar določenega za tak slučaj, kakor samo prosto sobo. Če ima zaklenjeno, je njena stvar.

V. F. v K. Vsako noč me mantra skišnava, ki pride k meni v podobi velike mačke. Kako se tega iznebim? — Nalašč smo napisali tako, kakor ste nas vprašali. Če ste nas mislili polegniti s takim vprašanjem, se bodo vam — smejali! Če vam res ne da spat, umijte se vsak večer z mrzlo vodo, molite in pojdite spat z mislijo, da ste pameten človek in da vas tak bavljav nič ne briga.

L. Š. v T. Preveč davka plačam, kje bi ga znižal? Ni mogoče drugače, kakor da na davkarji zahtevate, da vam odmerijo davek in se potem zoper odmero pritožite na davčno oblast v Celju.

Fr. D. v K. Nekdo je ostal dolžen na kupnini in sedaj kljub temu, da bi bil pripravljen plačati obresti, se ga izterjuje. Ali mora plačati? — Mora plačati, ker nikjer ni zakonitega moratorija, ampak samo sporazumen. Pač pa gre sodnija v tem oziru tako na roko, da določi dolgoročne plačilne pogoje in s tem dotični, ki toži, samo stroške napravi in denar še pozneje dobi.

F. K. v L. Ali je potrdilo, doma napravljenno, veljavno? Lastnoročno podpisano potrdilo je veljavno.

Isti. Ali lahko oče daje otrokom različno doto? Dokler ima posestvo, lahko daje kakor hoče, ko oddaja posestvo, imate pravico zahtevati svoj delež.

Isti. Plaz je prinesel sosedov mejnik na moje. Ali je sedaj do tega mejnika sosedovo? Ne. Sporazumno nesita mejnik nazaj, najbolje pa v pričo občinske komisije, ki zaprosite pri občini za njo.

K. A. v St. Že 17. septembra lani smo mi sorodniki poslali paket iz Amerike, pa ga še ni. Če se je izgubil, kako naj reklamiram? — Reklamirati ne morete, ampak samo vaši sorodniki, ki imajo potrdilo, da so ga oddali. Pišite jim. — Banovinska taksa za šmarnico se ne odpisuje, ampak zvišuje in znaša v tem letu 15 para od trsa.

F. S. v L. Ali se bo nadaljevala graditev ceste Letuš—Gornjigrad? Sedaj imajo ravno banski svetniki seje, kjer sklepajo, kak bode proračun v prihodnjem letu. Ni še znano, kaj bodo glede te ceste sklenili.

F. T. v P. Ali ima sodišče pravico zabraniti dvigniti denar za mladoletne otroke, katerim bi kupil posestvo? Saj denarja brez sodnije ne dobite! Pa tudi sicer nima sodišče te navede, da bi posestvo kupovalo za mladoletne.

ampak mora biti denar naložen v pupilarno varnih zavodih.

B. St. v P. Kako si naj prekmurski kmetje pomagamo, ko smo preveč zadolženi? Ravno ista skrb tlači vse kmete. Prosite za odpis davka na davčni oblasti, ali vsaj za to, da ga boste plačevali pozneje!

F. N. v Č. Ali vojaki lahko pošiljajo pisma brez znamk? — Poštno brez znamk smejo pošiljati samo uradi, nikdar privatne osebe, tudi vojaki svojih pisem ne.

A. M. v Fl. Prodral sem cesto, ali sme kositi sosed po njej? — Razumemo vas tako, da ste prodali voznjo po cesti. V tem slučaju je vaša trava. Če pa ste prodali prostor, je trava sosedova.

F. E. v B. Ker sem bil kaznovan, sem odpuščen iz službe cestarja. Kje naj se pritožim, da bom zopet sprejet? — Nikjer, še nekaznovani bodo odpuščeni. Poiščite si drugo službo.

V. D. v B. Koliko stane vzgoja sirote v sirotišnici? — Obrnite se na Dečji dom v Mariboru, navedite, da ste pripravljeni plačevati vzdrževalnino.

★

Nove knjige.

»Kubična računica« za remeljne, žaganice (deske), plohe, polmorale, morale, madrierje, tavole in testone. Sestavil Mirko Logar 312 str. Cena 45 Din. — Kako velikega pomena za naše kmetijsko in lesno gospodarstvo je te vrste pripomoček, pričajo vsakdanja povpraševanja po te vrste računici. Vsi trgovci, posebno pa naši kmetijski gospodarji, bodo z veseljem segli po njej, saj si bodo prihranili na podlagi izračunanih tabel tako na času kakor na sigurnosti računa. Tabele vseh lesnih izdelkov so tako enostavno in pregledno sestavljene, da so vsa nadaljnja navodila odveč, prodajalcu ali kupcu je le treba, da pomnoži za določeno mero izkazano kubično vsebino s številom desk ter plohov, ki jih prodaja ali kupuje, pa že ima kubično množino vsega blaga. Ker je knjižica res praktično sestavljena, jo toplo priporočamo vsem posestnikom gozdov in lesnim trgovcem. Dobi se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

»Pravi prijatelj kmetovalca.« Ta knjiga obsega poseben oddelek, ki razpravlja o pripravi domačih zdravil ter navaja okrog 2000 receptov za nje s posebnim ozirom na uporabo domačih zdravilnih zelišč, ki jih predočuje v slikah. Njena navodila za spoznavanje vsakovrstnih bolezni in njih zdravljenja so za našega živinorejca velike važnosti. Ni dvoma, da ostane živinoreja tudi v nadalje eden glavnih virov domačega gospodarstva in skrb za zdravje živine ena najvažnejših v našem gospodarstvu. Da jo bo ta knjiga veliko olajšala, je gotovo. Koliko pa ž njo živinorejci šele prihranijo, ko si bodo znali pomagati v stvareh, proti katerim so bili preje brezmočni! Tudi vse slike so izvirne. Cena knjigi 550 Din je glede na njeno obsežnost in krasno opremo primerena, ne glede na to, da jo daje založništvo tudi na odplačilo v 20 mesečnih obrokih. Na ta način omogoči, da si jo nabavi vsak tudi majhni živinorejec, kar je založbi treba posebej šteti v dobro. Prav radi priporočamo naročbo te knjige pri: Umetniški propagandi, odpravništvo Loka pri Zidanem mostu.

Povest »S strelo in plinom« (Titana) je prečitano na stotisoče ljudi. Vsakega je ganila do solz. Knjiga se dobi v Cirilovi prodajalnah v Mariboru. Stane samo 10 Din.